

Landrapporter till

KNS Representantskapsmöte 2025

	Sid
Norge: Fagforbundet	2
Danmark: FOA	5
Finland: JHL	12
Sverige: Kommunal	17

FAGFORBUNDET

Fagforbundets årsrapport 2023-2024

KNS representantskapsmøte 26.-27. juni 2025

Årene 2023 og 2024 var Norge, som resten av Europa, påvirket av ulike kriser: krig, klimakrise, energikrise, matvarekrise, dyrtid, inflasjon osv. Det var ikke en enkel oppgave for en mindretallsregjering bestående av Arbeiderpartiet og Senterpartiet å styre Norge. Spesielt de høye strømprisene skapte mye uro, og var med å dra populariteten av regjeringspartiene ned i meningsmålingene, selv om regjeringen faktisk leverte gode løsninger på mange områder, for eksempel reduserte regjeringen maksprisen i barnehagen fra 3000 til 2000 kroner per måned.

Valg

Kommune- og fylkestingsvalgets resultat i 2023 viste tydelig tilbakegang for regjeringspartiene; høyresiden vant valget, og partiet Høyre med rundt 25 % av stemmene ble landets største parti, Arbeiderpartiet gikk tilbake, og fikk i underkant 22 % støtte, og var nest størst parti. De største byene ble høyrestyrte etter valget, og det ble raskt klart at det blir mer press på privatisering igjen.

I valgkampen bidro Fagforbundet til å sette privatisering på den nasjonale dagsorden som en skillesak, men lyktes ikke i å mobilisere medlemmene i stor nok grad til å stemme rød-grønt. Kun 6 av 10 medlemmer stemte på ett av de rødgrønne partiene.

Etter valget i 2023, startet Fagforbundet opp digital skolering av tillitsvalgte som kom inn i kommunestyre og fylkesting. Fagforbundet har også bistått fagforeninger i kamp mot privatisering og konkurranseutsetting av tjenestene. Som følge av valgresultat høsten 2023, er beredskap og innsats mot privatisering og konkurranseutsetting styrket

Høsten 2025 arrangeres det stortingsvalg. Fram til julen 2024 så det mørkt ut for den rød-grønne siden, høyrepartiene ledet i meningsmålingene, og Fremskrittspartiet var på vei til å bli landets største parti. Dette snudde i januar: SP valgte å forlate regjeringen og mindretallsregjeringen til AP med Jens Stoltenberg som finansminister, gav AP en boom i meningsmålingene, og det er nå mer sannsynlig at rød-grønt alternativ kan beholde flertallet også etter valget i 2025

Viktige samfunnspolitiske seire under perioden 2023-2024:

- Fagforbundet fikk gjennom en endring i arbeidsmiljøloven om at stillinger som hovedregel skal utlyses som heltidsstillinger.
- I 2023 signaliserte regjeringen at den ville fjerne privatiseringsordningen fritt behandlingsvalg

- Grunnrentebeskatning på havbruk og vindkraft ble innført fra 2023.
- En oversikt over kommunale anskaffelser som gir et bilde av hvilke firmaer den enkelte kommune benytter ved for eksempel innleie av arbeidskraft er utarbeidet og ajourføres årlig.

Et offentlig oppnevnt utvalg, Postutvalget, utredet hvordan framtidas posttjenester best kan organiseres. De forslø at hovedregelen ikke lenger skal være å få post i postkassa. De mente at det normale skal være å hente posten på et såkalt postpunkt. Fagforbundets representant i utvalget var uenig. En langt bedre løsning hadde vært å ha fast postlevering til postkassa for alle, én dag i uka. Fagforbundet fikk til slutt gjennomslag – dog først i år, når saken ble behandlet på Stortinget

Tariffarbeid

Under perioden antall tariffområder fortsatte å øke og avtaleforhold ble mer utfordrende. Tarifforhandlingene strekker seg nå gjennom hele året og enkelte ganger inn i et nytt avtaleår.

Flere virksomheter bytter arbeidsgiverforeninger, noe som gjør tariffhopping til en tilbakevendende utfordring. Det har blitt økende bevissthet rundt dette lokalt, som varsler slik at forbundet sentralt kan følge opp.

Fagforbundet har holdt fast ved hovedlinjene i tariffpolitikken og prioritert generelle kronetillegg, lavlønns- og likelønnsprofiler, med økninger i ubekvemstillegg, samt satt fokus på fagarbeidere. I tillegg har det vært krav knyttet til heltid og pensjon.

Stort sett lykkes forhandlingsdelegasjonene i å komme fram til tariffavtaler som kan anbefales. Men av og til må vi ta i bruk streik som kampmiddel bl.a.:

- I 2023 var pensjon i barnehagene (som året før i PBL område) tema for streik, denne gangen i NHO-området. Streiken varte i fire uker og vi sikret medlemmene god pensjon og forebygget samtidig tariffhopping.
- Det ble konflikt med NHO om likebehandling av personlige assistenter i NHO-området i hovedoppgjøret 2024. Vi krevde lik avlønning i NHO-avtalen som vi hadde avtalt i Virke. Dette kravet aksepterte ikke NHO. Fagforbundet gikk til streik, som ble stoppet med tvungen lønnsnemnd. LO/Fagforbundet vant frem i Rikslønnsnemnda og resultatet ble like tillegg og minstelønnsseter som i andre avtaler.

Organisasjon

Organisasjonsbygging, tariffmakt samt utvikling av kommunalt trepartssamarbeid har vært i fokus. Fagforbundet er fortsatt i vekst. Medlemstallet økte i de fleste tariffområdene i løpet av perioden, men organisasjonsgraden gikk ned, både i KS (kommune) og Spekter helse (sykehus). Det gir grunn til bekymring.

Fagforbundet har utviklet Klubbstyrets arbeidsrom KL*AR. Dette er Fagforbundets digitale verktøy for tillitsvalgte i klubbene, og sikrer at klubbtiltitsvalgte får tilgang til medlemslister og tilgang til enkel saksbehandling med sikker oppbevaring og distribusjon av dokumenter. Klubbtiltitsvalgte kan trygt sende dokumenter til andre organisasjonsledd og arbeidsgiver.

Bruk av kunstig intelligens har skutt fart og det kommer til å virke inn på hvordan Fagforbundet jobber. Det er gjort vurderinger for hvordan Fagforbundet skal ta i bruk dette på en sikker måte, men som også kan gi raskere og bedre behandling av saker og beslutninger.

Solidaritetsarbeid

Gazas lidelser og Israels fortsatte brudd i folkeretten, folkemord foran oss, ledet til store protester globalt mot internasjonale rettsordens falitt. Etter presidentvalget i USA ser det ut at dette kan bli verre i årene som kommer. Fagforbundet har jobbet internasjonalt for å fremme Don't buy into occupation -kampanjen, nasjonalt for å få Oljefondet til å skjerpe sine etiske valg, samt å få slutt på all norsk våpenstøtte til Israel gjennom som skjer gjennom tredje land.

Andre solidaritetsengasjementer har Fagforbundet i Palestina, Libanon og Sør-Sudan sammen med Norsk Folkehjelp, i Angola i samarbeid med SOS-barnebyer, i India og Sri Lanka gjennom Menneskerettighetsfondet, samt bilateralt samarbeid i Filippinene og Cuba. I tillegg utvikles det solidaritetssamarbeid med ukrainske fagforbund.

Landrapport Danmark - Beretning fra FOA 2023-2024

Flere samtidige kriser	1
Sund økonomi, men større ulighed.....	1
Sundhedsområdet.....	2
Børne- og skoleområdet.....	3
Ældreområdet	4
Beskæftigelsesområdet.....	5
Beredskaber	6

Flere samtidige kriser

Globalt set står vi over for flere kriser på samme tid. Der er krigen i Ukraine og Gaza og en ny oprustning, som følge af den geopolitiske situation.

Vi mærker allerede klimaforandringerne, og det bliver kun værre. Den seneste rapport fra FN's klimapanel IPCC ¹ er ikke for børn.

Hvert af de fire sidste årtier har været tiltagende varmere end noget foregående årti siden 1850. Den globale opvarmning forventes i alle scenarier at overstige 1,5 grader i 2030'erne, og i det mest pessimistiske scenarie, vil den stige endnu mere.

Vi risikerer at se nye flygtningestrømme i fremtiden. Flere og flere vil flygte fra krig, fattigdom og områder der er blevet ubeboelige pga. klimaforandringer.

Sund økonomi, men større ulighed

Den danske økonomi har det godt. Beskæftigelsen er historisk høj, og det er vanskeligt at skaffe kvalificerede medarbejdere. Det økonomiske råderum er vokset. Regeringen har stillet i udsigt, at økonomien til velfærd vil følge med i takt med befolkningsudviklingen og velstanden

¹ IPCC: Intergovernmental Panel on Climate Change – på dansk FN's Klimapanel (stiftet 1988)

vokser. Det er yderst positivt.

Som økonomien udvikler sig i øjeblikket, er dansk økonomi så stærk, at vi både vil have råd til en markant forøgelse af forsvarsudgifterne samtidig med at vi sikrer en god udvikling af velfærden. Men meget afhænger af hvor meget udgifterne til forsvar skal vokse.

Uligheden er desværre også vokset. FOA har ført kampagner for at gøre opmærksom på dette problem – under overskriften: Mere lighed løfter os alle.

I Danmark er vi kommet i mål med historisk store lønløft til en række af de medarbejdergrupper, der er størst efterspørgsel efter, blandt andet social- og sundhedshjælpere og social- og sundhedsassistenter m.fl.

Sundhedsområdet

Den 15. november 2024 indgik regeringen, Danmarksdemokraterne, Socialistisk Folkeparti, Det Konservative Folkeparti og Radikale Venstre en aftale om en ny sundhedsreform for Danmark. Reformen er den største forandring af det danske sundhedsvæsen siden strukturreformen i 2007. Sundhedsreformen træder i kraft d. 1. januar 2027, og FOA følger derfor tilblivelsen, vedtagelsen og implementeringen af sundhedsreformens mange delelementer.

For FOA er en række af reformens centrale elementer:

1. En ny struktur:

Danmark går fra 5 til 4 regioner, og samtidig oprettes der 17 nye sundhedsråd, der vil have repræsentation af både regions- og kommunalpolitikere. Med strukturændringen flyttes der ligeledes opgaver estimeret til ca. 5 mia. kr. fra kommunerne til regionerne. Bland opgaverne der flyttes er 75 pct. af kommunerne såkaldte midlertidige pladser. Med flytningen af de midlertidige pladser, risikerer en række FOA-medlemmer i kommunerne at få ny arbejdsgiver, når regionerne overtager ansvaret herfor.

2. Organisatorisk sammenlægning af psykiatri og somatik

Med reformen skal psykiatrien og somatikken samles på et organisatorisk plan. Samtidig skal der ske et kapacitetsløft af psykiatrien, ligesom digitale løsninger skal udbredes i psykiatrien.

3. Behandling tættere på

Med flytningen af de midlertidige pladser til regionerne, skifter disse pladser navn til "sundheds- og omsorgspladser". Der vil komme kvalitetsstandarder for disse pladser. Der skal desuden etableres hjemmebehandlingsteams, således at flere patienter fremadrettet kan blive behandlet i eget hjem. Derudover udvides hospitalernes behandlingsansvar til 96 timer efter udskrivelse. I tillæg vil regeringen i efteråret 2026 præsentere Danmarks første folkesundhedslov.

Herudover omfatter sundhedsreformen en lægereform, kronikerpakker og nye

patientrettigheder samt en ny organisering af digitalisering.

Det er særligt de organisatoriske forandringer, som optager FOA i denne første og indledende del af sundhedsreformens implementering. Derudover vil forandringerne resultere i en række nye sektorovergange med bl.a. etableringen af mere hjemmebehandling, ligesom flytningen af de midlertidige pladser samt akutsygeplejen fra kommunerne til regionerne også vil skabe nye overgange. Heraf følger en naturlig interesse for, hvorledes opgaver, ressourcer, kompetencer og ansvarsfordeling kommer til at følges ad, når "behandling tættere på" skal implementeres.

Børne- og skoleområdet

I maj 2023 offentliggjorde Børne og Undervisningsministeriet den nationale undersøgelse af kvaliteten i dagpleje og vuggestue, udført af VIVE – Det nationale forsknings- og analysecenter for velfærd og EVA - Danmarks Evalueringsinstitut[1]. Kvaliteten er samlet set utilstrækkelig eller decideret dårlig i næsten halvdelen af de dagtilbud 0-2 år (dagplejer og vuggestuer/daginstitutioner), man har observeret i. Den pædagogiske kvalitet er kun målt til at være "god" i 10 pct. af dagtilbud 0-2 år. Kun dagtilbud i denne kategori gør en forskel for børn i udsatte positioner. Efter 20 år med nationale pædagogiske læreplaner, er det ikke lykkedes os at gøre en forskel for de børn, som læreplanerne især var skabt for.

I maj 2025 kommer resultaterne af en national undersøgelse af kvaliteten i børnehaver/daginstitutioner 3-5 år. I FOA forventer vi, at den vil pege på alvorlige mangler i forhold til at sikre alle børn et pædagogisk tilbud af høj kvalitet.

Børne og Undervisningsministeren har varslet, at hans svar på resultaterne af de to undersøgelser vil være mere uddannelse af det pædagogiske personale. FOAs svar vil først og fremmest være uddannelse, men vi vil også præsentere folketetinget for resultatet af en række regionale møder, vi har holdt med forskere, uddannelsessteder, ledere af dagtilbud, kommunale politikere. På møderne har deltagerne peget på gode eksempler på løft af kvaliteten.

Det politiske fokus på folkeskoleområdet i Danmark er i disse år præget af omfattende debatter om elevernes trivsel, faglige udvikling og deltagelse i fællesskabet. Centrale temaer omfatter stigende skolefravær, udfordringer med inklusion, en voksende tendens til segregering af elever i specialtilbud samt en mangel på uddannet personale.

I 2024 vedtog Folketinget *Folkeskolens Kvalitetsprogram* – en reform, der skal styrke kvaliteten i folkeskolen gennem øget lokal frihed. Reformen gør det muligt for skolerne at forkorte skoledagen, mod at den frigivne tid anvendes i skolens timebank til bl.a. flere timer med co-teaching og trivselsfremmende indsatser. Kvalitetsprogrammet lægger desuden vægt på øget elevinddragelse, mere praksisnær undervisning samt systematisk kompetenceudvikling blandt skolens ansatte.

[1] National undersøgelse af kvalitet i dagtilbud, EVA og VIVE, maj 2023.

FOA har i denne sammenhæng markeret sig som en tydelig stemme for de pædagogiske faggrupper, der spiller en afgørende rolle i elevernes trivsel og læringsmiljø. Forbundet arbejder for bedre arbejdsvilkår, anerkendelse af de pædagogiske faggruppers faglighed i skolen samt deres adgang til uddannelse, kompetenceudvikling og karriereveje. FOA insisterer på, at også pædagogmedhjælpere – både dem med mange års erhvervserfaring fra skoleområdet og dem med kortere ansættelser – skal have adgang til uddannelse- og kompetenceudvikling samt ordentlige arbejdsvilkår.

Derudover har FOA fremhævet behovet for styrket tværfagligt samarbejde mellem lærere, pædagogiske medarbejdere og Pædagogisk Psykologisk Rådgivning (PPR) som en forudsætning for en inkluderende folkeskole. I takt med, at flere elever med særlige støttebehov inkluderes i almenundervisningen, vokser behovet for både almen- og specialpædagogisk støtte – et område, hvor FOAs pædagogiske faggrupper spiller en helt central rolle.

Aldreområdet

Den 1. juli træder den helt ny ældrelov i kraft. Loven er et opgør med ydelses- og minutstyring, og med de store krav der er til medarbejderne. Samtidig ønsker Folketinget at give de ældre mere selvbestemmelse og et tættere samspil med civilsamfund og pårørende.

Grundbegrebet i loven er ”helhedspleje.” Det betyder at den daglige hjælp til den ældre er med blik på borgerens samlede livssituation. Der er et ønske om at hjælpen er fleksibel og der er sammenhæng i hverdagen med færrest mulige forskelligt fagpersoner i hjemmet. Loven bruger ordet kontinuitet.

Selvom loven ikke tager stilling til, hvordan arbejdet i ældreplejen tilrettelægges, så er det oplagt at organisere arbejdet i mindre geografiske teams. Team-organiseringen er en oplagt måde at skabe den ønskede kontinuitet og håndteringen af de ældres øgede selvbestemmelse.

En af de nye redskaber der skal understøtte de ældres selvbestemmelse, er at hjælp ikke længere er visiteret som enkelt ydelser, men i sammenhængende pleje- og omsorgsforløb. Der er lagt op til dialog mellem borger og medarbejder om hjælpen fra dag til dag, blandt andet fordi der ikke i pleje- og omsorgsforløbene ikke er taget stilling til enkelttydelser, men snarere om behov.

Der skabes et nyt tværgående tilsyn, som både går på tværs af kommuner, men også på tværs af de forskellige tilsyn (fx arbejdstilsyn, sundhedsfagligt tilsyn og levnedsmiddel) som kommer på fx plejehjem.

Målet er, at plejehjemmene kommer til at bruge mindre tid på tilsynene, men også at dokumentationsmængden reduceres.

Ældreloven kommer med en nyskabelse indenfor den kommunale forvaltning. Fra i år har kommunerne mulighed for at etablere såkaldte Lokalplejehjem. En ny konstruktion som giver

kommunalt ejede plejehjem beføjelser på linje med private plejehjem, som fx at tilbyde tilkøb. Der er tale om et 100 pct ejet aktieselskab, som er afkoblet den kommunale forvaltning.

Beskæftigelsesområdet

Regeringen har aftalt en omfattende beskæftigelsesreform, hvormed der skal spares næsten 3. mia. kr. frem mod 2030. Det svarer til 20-25 procent af budgettet til jobcentre og indsatser til ledige, sygemeldte og socialt udsatte. Op mod 3.500 medarbejdere skønnes at skulle afskediges.

Reformen indeholder en markant lempelse af de proceskrav som jobcentre har skullet leve op til. Det er bl.a. antallet af samtaler og sanktioner som lettes. Der skæres også kraftigt i budgettet til øvrig vejledning og opkvalificering samt mentorer. Og kommunerne sættes i vidt omfang fri til selv at prioritere indsatserne for ledige, sygemeldte og socialt udsatte.

Der er særligt en stor bekymring for, at det vil ramme sygemeldte og socialt udsatte der ofte vil have dårligere forudsætninger for selv at argumentere for, at de skal have en indsats, hvilket kan betyde, at de mere ressourcestærke får indsatser, mens de ressourcetsvage må nøjes med mindre.

Ovenstående svækkede retssikkerhed skal opvejes af en fremdriftsgaranti, hvor borgeren skal have vurderet om der er fremdrift i sagen, men det betragtes kun som et sagsbehandlingsskridt man ikke kan klage over og som ikke har nogle særlige indikatorer der kan vurderes efter.

Ledige beholder flere rettigheder i forhold til at kunne få uddannelse og kurser, bl.a. 6 ugers jobrettet uddannelse.

Revalidering nedlægges. En ordning der har gode effekter fordi den tilbyder fleksible veje til beskæftigelse gennem uddannelse og virksomhedspraktik for dem der ikke længere kan varetage deres hidtidige job. Altså en fleksibel om- og opkolingsmulighed mistes. Rigtig dårligt fordi FOA medlemmer især har brug for det.

Ressourceforløb, jobafklaringsforløb og rehabiliteringsteams afskaffes, da de ikke har formået at skabe færre der får tilkendt førtidspension.

Sygemeldte, der ikke kan få forlænget deres sygedagpenge, vil overgå til en reduceret sygedagpengesats. (Formentlig på 75 procent for både forsørgere og ikke-forsørgere (de havde hver deres sats før)). Det er rigtig godt og i tråd med FOAs anbefaling. De sygemeldte bliver i samme regelsæt, undgår overgange og kan tilmed undgå modregning i deres evt. løbende erstatning for erhvervsevnetab.

Derudover lempes kravet om, at sygemeldte mister retten til sygedagpenge, hvis de ikke sender et oplysningsskema til kommunen inden for otte dage. Fremover kan sygemeldte først sanktioneres, når de har fået en ekstra påmindelse om at indsende oplysningsskemaet. Endelig

lempes og ensrettes regler om bortfald af sygedagpenge, så sygedagpenge kun kan bortfalde så længe som den sygemeldte forhælder helbredelsen.

Styringen af beskæftigelsesindsatsen skal være drevet af resultatstyring frem for proceskrav.

Den statslige opfølgning på beskæftigelsesindsatsen vil fremover fokusere på, om kommuner og a-kasser formår at få borgere i job eller uddannelse og på tilfredsheden med indsatsen. Heri skal der også være fokus på, om indsatsen formår at skabe varig tilknytning til arbejdsmarkedet. *En ny rolle til Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekruttering i opfølgningen* Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekruttering (STAR) skal have en ny rolle i opfølgningen over for kommunerne og a-kasserne, som i højere grad skal bygge på dialog, data og læring frem for procesfokuseret opfølgning på kommunerne og a-kassernes beskæftigelsesindsats. STAR skal fremover facilitere, at ledere og sagsbehandlere i kommunerne og a-kasserne kender til *best practice* på beskæftigelsesområdet, så de kan forbedre deres indsatser til gavn for borgerne.

Styrket incitament til at investere i borgere længst fra arbejdsmarkedet For at styrke kommunernes incitament til at gøre en indsats for, at de ledige længst fra arbejdsmarkedet får løntimer, indføres en jobpræmie til kommunerne. Det skal give et klart og tydeligt incitament for kommunerne til at yde en ekstra indsats for at få borgere med flere år uden fodfæste på arbejdsmarkedet i ordinær beskæftigelse. Jo flere løntimer borgerne opnår, jo større bliver den samlede indtægt til kommunen. Kommunen kan bruge indtægterne fra jobpræmien til serviceudgifter.

Beredskaber

Det danske beredskab bestod tidligere af mange små beredskaber, hvor hver kommune havde eget beredskab, og det var den enkelte kommune, der havde egen beredskabskommission, der havde ansvaret for beredskabet. I dag er organiseringen af beredskaberne ændret. Siden 2016 er de 20 beredskaber blevet til 32 i særdeleshed fordi flere kommuner har valgt ikke længere at være fælles kommunale beredskaber.

Efter sommeren 2024 blev der etableret et beredskabsministerium, som har fået ansvaret for samfundssikkerhed og beredskab. De kommunale beredskaber hører under beredskabsministeriet. I januar 2025 blev en egentlig beredskabsaftale præsenteret uden at der var taget stilling til de kommunale borgernære beredskabers rolle og opgaver i et samlet nationalt beredskab.

I forbindelse med etableringen af beredskabsministeriet har langt de fleste beredskabsaktører (KL, Danske Beredskaber, DOBL, 3F og DBrand) peget på, at de kommunale beredskaber ikke er klædt på til de opgaver, der ligger i fremtiden. Der mangler ressourcer, når de større hændelser opstår som fx klima, øget samfundssikkerhed, forskellige former for terror og de akutte hændelser der opstår i forlængelse af fx klimahændelserne – som bliver flere og flere.

FOA har i mange år arbejdet aktivt for at få etableret en egentlig beredskabsuddannelse og

med beredskabsaftalen i 2024 er dette kommet et skridt nærmere, idet man i aftalen har indført et initiativ, som omhandler etablering af en erhvervsrettet uddannelse.

9 maj 2025

FINLANDS LANDRAPPORT 2023 – 2024

KNS representantskapsmöte, Stockholm, 26.-27.6.2025

HÖJDPUNKTER I VERKSAMHETEN ÅR 2023

- Över 50 kollektivavtal tecknades.
- Förhandlingar resulterade i kollektivavtal eller lönehöjningar inom exempelvis branscher för stat, kyrka, järnväg, energi, kommuner och välfärdsområden. Personal inom Avainta (Arbetsgivarna för lås-nyckel-personal), tjänster inom hälso- och sjukvård, sociala tjänster i privat regi, personliga assistenter samt en stor mängd mindre avtalsområden.
- Inom avtalsområdena uppnåddes bra lösningar för föräldraledighet
- Oulu protest mot utförsäljning av "infra"-tjänster.
- För att påskynda avtalsförhandlingarna genomfördes stridsåtgärder, exempelvis på arbetsplatser inom bussverksamheten i Helsingfors och i samband med Heta-avtalet.
- Under veckan för medlemsrekrytering genomförde vi mer än 220 arbetsplatsbesök och veckan gav 1 040 nya medlemmar, varav nästan hälften var under 35 år.
- Vi var aktiva i valkampanjarbete för riksdag samt opinionsbildning kring regeringsprogrammet
- I Höstens strejker #vägandeskäl deltog 12 100 medlemmar, varav några strejkade flera gånger
- I arbetet med tjänster för migranter tog vi stöd av Semantix - tolktjänster
- Förbundets hemsidor, visuella form och trycktjänster förnyades.
- JHL medverkade aktivt i opinionsbildningen i Finland och internationellt.

HÖJDPUNKTER I VERKSAMHETEN ÅR 2024

- Vägande skäl-strejker och STOP nu! -stordemonstration på Senatstorget.
- Avtalsområdena genomförde en omfattande förberedelseprocess gällande målsättningarna för förhandlingsrundan våren 2025.
- Vi utarbetade en likabehandlingsguide, som vi också delade ut till riksdagsledamöterna.
- Ett avtal har ingåtts om att ersätta KVTES:s TVA-system (arbetsvärderingssystem) med ett nytt så kallat nivålöner-system.
- Sysselsättningstjänsterna övergick till kommunernas ansvar.
- Påbörjat kollektivavtalsförhandlingar inom privat barnomsorg.
- Strukturer för intressebevakning inom välfärdsområden stärktes
- Den organisatoriska beredskapen höjdes och arbetskonfliktmodeller utvecklades.
- Vi arrangerade sammanlagt 350 träffar och event vid yrkesskolor 2024
- Tack vare grundandet av nätverket för migranter i Oulu-området har verksamheten för migranter täckning över hela landet.
- Över 800 medlemmar samlades vid dagarna för stjärnyrkesarbetare.
- Vi beslutade att övergå till ett nytt medlemssystem.
- 13 559 nya medlemmar
- Till EU-parlamentet valdes 3 MEP från JHL.
- Förnyad JHL-shop och produktutbud. Vi följer starkt green office -principer och alla produkter ska vara producerade enligt etiska och ekologiska krav
- Vi har beslutat att ersätta medlemskortet till mobilkort.

URVAL UR VERKSAMHETEN 2023 – 2024

Aktivt påverkansarbete inför riksdagsvalet och regeringsprogrammet

Riksdagsvalet hölls i Finland den 2 april 2023. I förbundets opinionsbildande arbete inför riksdagsvalet lyfte vi fram centrala teman för förbundets medlemmars intressen i den offentliga debatten. Särskilt i fokus var belastningen i social- och äldreomsorg samt tillgången på personal, som uppstår på grund av förändringar i befolkningsstrukturen, det vill säga den finska befolkningens åldrande, både inom socialsektorn och förskolan.

Vägende skäl

Målet med Vägende skäl-kampanjen var att protestera mot Orpo-Purra-regeringens försämringar av arbetslivet och socialförsäkringen. Det mest uppmärksammade offentliga evenemanget STOP nu! genomfördes tillsammans med medlemsförbunden i SAK (LO) och STTK (Tjänstemännens org) med en stordemonstration den 1 februari 2024. Vid demonstrationen deltog 13 000 personer som framförde sina skarpa åsikter om nedskärningarna till de inbjudna representanterna för regeringspartierna. Under våren ingick i februari och mars 11 600 av JHL:s medlemmar i Vägende skäl-strejker. Merparten av dem var i strejk en dag och som mest strejkade någon deltagare sex dagar. Stridsåtgärder genomfördes bland annat inom förskoleverksamhet, trafik, energi och hamnsektorerna samt inom kommunala transportföretag. Trots att landets regering fortsatte att genomföra de planerade nedskärningarna, lyckades fackföreningsrörelsen göra regeringens program med orättvisa försämringar av arbetslivet till en aktuell fråga. Samtidigt blev det SAK-anknutna (LO-anknutna) organisationsfältet ännu mer van vid gemensamma aktiva insatser och som är bra bland annat för koordineringen av den kommande kollektivavtalsförhandlingsrundan.

Förberedelser inför JHL:s förhandlingsrunda 2025

Avtalets verksamhetsområden genomförde en omfattande förberedelseprocess angående målinriktningen för förhandlingsrundan våren 2025. Processen inleddes i mars 2024 med förbundsstyrelsens avtalsseminarium. Detta följdes av utformningen av gemensamma målteman för förbundet, en medlemsenkät baserad på dessa i juni samt slutligen en remissrunda på fältet i november. Under förberedelserna betonades därför att aktivt lyssna på åsikter från aktiva och medlemmar. Under höstterminen förbereddes egna mål inom varje avtalsområde.

Projekt kring lönesystem inom kommunala sektorn och välfärdssektorn

I förhandlingarna inom kommun- och välfärdssektorn betonades arbetsgruppens arbete, eftersom avtalsperioden sträcker sig till våren 2025. De centrala reformprojekten gällde beredningen av lönesystemreformerna för KVTES, HYVTES och SOTE-avtalen. I slutet av verksamhetsåret 2024 ingicks ett avtal om att ersätta KVTES:s TVA-system med ett nyformulerat så kallat nivåavlönningssystem. Denna införandefas varar på lokal nivå fram till slutet av september 2025.

Ansvar för sysselsättning överförd till kommuner

Ansvar för sysselsättningstjänster övergår från staten till de sysselsättningsområden som kommunerna bildar från och med 2025. Förändringen är ett av JHL:s spetsprojekt. Fokus ligger på att stödja

medlemmar och aktiva i förändringen och stärka den organisatoriska ställningen för TE-tjänster. Villkoren för övergången från staten förhandlades fram i en så kallad förhandsöverenskommelse. I spetsprojektet ordnades webinarier och en hemsida för temat skapades på förbundets aktuella sida. Personalen i sysselsättningsområdet utbildades också av de organiserande föreningarna. Spetsprojektet fortsätter 2025.

Medlemsrekrytering och stöd till föreningsarbete genom temaveckor

Grundidén med medlemsrekryteringen, är att genomföra den kontinuerligt bland annat på arbetsplatser och yrkesskolor. Medlemsrekrytering görs intensivt särskilt när JHL är synligt i medierna på andra sätt. Som exempel ökade JHL:s synlighet i samband med den stora demonstrationen Vägande skäl på Senatstorget, vilket gav en bra grund för medlemsrekryteringen. JHL genomförde rekryteringsveckan i månadsskiftet oktober-november.

Syftet med temaveckorna är förutom medlemsrekrytering att uppmuntra aktiva medlemmar att göra arbetsplatsbesök och att öka förbundets synlighet bland medlemmarna på olika sätt. Under temaveckorna var det visuella materialet för kampanjen för välfärdens arbetare till nytta. Personal, aktiva och förtroendevalda erbjöds kampanjens material som stöd för besök på arbetsplatser. Framgången för intensiva veckor stöddes med insatser på sociala medier. JHL:s synlighet ökades genom sponsrad kommunikation på olika plattformar i sociala medier.

Strukturer för intressebevakning inom välfärdsområden stärktes i ny miljö

År 2024 var det andra verksamhetsåret för projekt i välfärdsområden. Projektets mål är att stärka föreningarnas intressebevakning och organisationsstrukturer i en bred bemärkelse, föreningskompetensen samt användningen av organiserad arbetsmetod som en del av det grundläggande arbetet inom föreningar och bland JHL:s personal. Detta arbete fortsattes också under år 2024 genom regionala kampanjer, utbildning och materialproduktion samt genom att stödja aktiva organisatörers verksamhet.

Spetsprojekt 2024

Spetsprojektet inom hälso- och sociala tjänster löpte enligt verksamhetsplanen. Arbetet som började föregående höst med en omfattande enkät till medlemsbasen inom förbundets social- och hälsovårdsområden samt deras stödtjänster kunde genomföras. Medlemmarna tillfrågades om lösningar på problemen med tillgången på personal inom branschen. Enkäten fick svar från nästan 3600 medlemmar, och det kom in över 31 000 öppna svar på olika frågor. Resultaten av enkäten kommer att fungera som en grund för projektet, påverkningsarbetet och allt förbundets arbete inom social- och hälsovården under de kommande åren.

Spetsprojektet för in house-bolag hade som främsta uppgift att protestera mot Orpo-regeringens planer att försvaga in house-bolagens ställning – särskilt förslaget att höja andelen eget kapital i in house-företag till 10 %. När det gäller statens upphandlingar, beredskap, förberedelse och in house lobbade JHL för de centrala politikerna och beslutsfattarna, såsom statssekreterare, ministrar, riksdagsledamöter samt beslutsfattare inom kommun- och välfärdsområden, inklusive tjänstemän som var involverade i beredningen. Påverkan gjordes genom flera möten och ett beslutarsbrev baserat på information.

Spetsprojektet för arbetskraftsservicetjänster hade som målsättning att säkerställa personalens anställningsvillkor och arbetsvillkor för de anställda som övergår från staten till kommunerna inom kommunsektorns verksamhets- och kollektivavtalsmiljö, att JHL lyckas med organiseringen av personalen inom arbetskraftsservicetjänster och att arbetskraftsservicetjänsterna är av hög kvalitet, har tillräckligt med personal och tillräcklig finansiering.

Förskoleutbildningens spetsprojekt fokuserade på att samla in information som kan användas för att rikta nödvändiga påverkansåtgärder. Målet är att producera en pamflettlignande färdplan för JHL:s förslag för att förbättra förskoleutbildningens dragningskraft och kvarhållande förmåga.

Medlemsutveckling

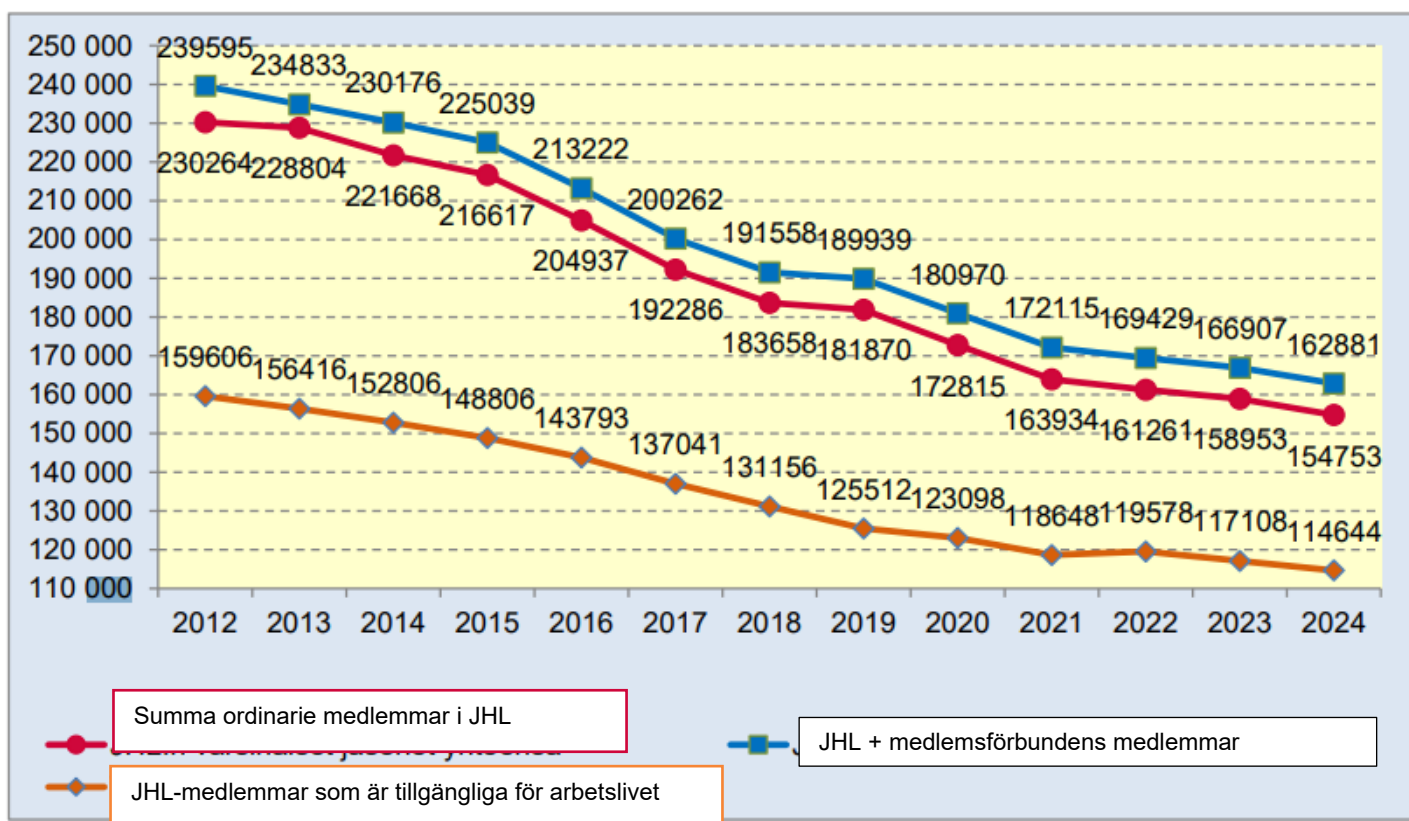

Bild 4: Utvecklingen av förbundets medlemsantal 2012–2024. Förbundets medlemsantal minskar, men inte längre så kraftigt som vid decennieskiftet. Den sjunkande siffran påverkas av medlemmarnas åldersstruktur, eftersom nästan hälften av de som årligen lämnar gör det på grund av pension. Under de senaste åren har positiva toppar i nya medlemskap varit synliga före och under arbetskonflikter, då förbundets synlighet i medierna och på arbetsplatser är stark. Nya medlemmar som kommer från student- och utbildningsverksamhet skapar en grund för att öka medlemsantalet.

Rapport till KNS representantskapsmöte 2025, över Kommunals verksamhet, juni 2023 till maj 2025

Sedan det senaste representantskapet har Kommunal tagit viktiga steg för att stärka villkoren för medlemmarna och fördjupa vår profil som ett tydligt välfärdsfack. Perioden har präglats av framgångsrika avtalsförhandlingar, politisk påverkan och strategiska förändringar i organisationen.

Avtalsrörelsen 2023-2024

Avtalsrörelsen för 2024 inleddes hösten 2023 och omfattade samtliga avtal med Sveriges Kommuner och Regioner (SKR), och Kommunala företagens arbetsgivarorganisation (Sobona) samt även riksavtalet med Sveriges Skorstensfejaremästares Riksförbund. I april 2024 tecknade Kommunal ett nytt kollektivavtal med SKR och Sobona. Förhandlingarna inleddes med stora utmaningar och ett strejkvarsel för 5 000 medlemmar, men en överenskommelse nåddes genom medling strax innan konflikten skulle bryta ut. Avtalet gällde till 31 mars 2025 och följde industrins märke. Det innehöll en individgaranti på minst 450 kr och satsningar på arbetsmiljö och kompetensförsörjning. Dessa förbättringar är avgörande för att trygga och utveckla välfärden.

Skyddad yrkestitel för undersköterskor

Den 1 juli 2023 trädde reformen om skyddad yrkestitel för undersköterskor i kraft. Kommunal genomförde omfattande informationsinsatser under året. Reformen har mottagits mycket positivt bland medlemmarna.

LO-kongressen 2024

Vid LO-kongressen i maj 2024 lyfte Kommunal fram centrala krav för välfärdsarbetare om gratis arbetsskor, arbetstidsförkortning mot 30-timmarsvecka och avskaffande av karensavdraget. Kraven fick brett stöd och bidrog till viktiga diskussioner inom LO.

Avtalsrörelsen 2025

Förberedelserna inför avtalsrörelsen 2025 startade under hösten 2024. Avtalsförslag samlades in, delegationer utsågs och yrkanden prioriterades. I april 2025 slöts ett nytt två-årigt avtal med SKR och Sobona. Avtalet gäller 1 april 2025 - 31 mars 2027.

Löneökningar:

- 2025: 3,4 % (1 000 kr), minst 600 kr i individgaranti
- 2026: 3,0 % (915 kr), minst 600 kr i individgaranti

Övriga förbättringar:

- lägstalönerna höjs med 2 176 kr
- förbättrad ersättning för deltidsanställda vid extra arbete
- höjt OB-tillägg för nattetid under helg från år 2026
- riktlinjer för lönesättning med fokus på utbildning och erfarenhet
- ny pensionsmodell 80 % arbete med 100 % pensionsavsättning från 64 års ålder.

Avtalet innebär tydliga förbättringar i reallön och arbetsvillkor.

Arbetstidsförkortning

Kommunals kongressbeslut 2022 om att verka för en 30-timmarsvecka har fortsatt att prägla förbundets arbete. I maj 2024 lanserades rapporten *Tid för förändring*, som fick stort genomslag och ledde till att LO enhälligt beslutade att prioritera frågan om arbetstidsförkortning.

Karensavdraget

Frågan om att avskaffa karensavdraget har varit prioriterad. När Socialdemokraternas partistyrelse våren 2025 föreslog ett avskaffande för alla yrkesgrupper, välkomnade Kommunal beskedet. Förbundet fortsätter att driva på för att förslaget ska bli verklighet.

Omorganisering - fokus på välfärdsyrken

Som en konsekvens av LOs nya organisationsplan från 2024 har Kommunal under hösten 2024 och våren 2025 arbetat för att cirka 5000 medlemmar i den gröna sektorn (exempelvis djurskötare och lantarbetare) ska byta till andra förbund inom LO. Trädgårdsanläggning kvarstår i Kommunal. Syftet är att tydliggöra att Kommunal är förbundet för välfärdsarbetare.

Medlemsutveckling och värvning

Kommunal bedrev under året ett omfattande utvecklingsarbete för att stärka förutsättningarna att växa. Kommunal ökade med 3 000 medlemmar 2023 men tappade under 2024, bland annat till följd av omorganiseringen och den ekonomiska utvecklingen. Fokus låg på internt utvecklingsarbete, men positivt var att inträde av studerandemedlemmar ökade. Värvningsarbetet intensifierades ytterligare under våren 2025.

Nytt "varumärke" och ny positionering

Under året utvecklade Kommunal en ny varumärkesstrategi, som vi kallar "vara-märkesstrategi", med syfte att tydliggöra förbundets roll som ett modigt och inkluderande välfärdsfack. Med den nya tonaliteten och positioneringen vill förbundet nå alla medlemmar, oavsett yrke, och lyfta den kollektiva styrkan som skapar trygghet och bättre villkor. Strategin lanserades i en bred kampanj, bland annat genom filmen *Vi är Kommunal*.

Motstånd mot angiverilagen

Kommunal reagerade redan hösten 2023 på förslaget om en angiverilag. Under 2024 års politiska *Almedalsvecka* som hålls varje sommar på Gotland, deltog Kommunal aktivt i seminarier och manifestationer mot regeringens förslag om anmälningssplikt för offentliganställda att rapportera personer som vistas i Sverige utan giltigt tillstånd eller rättslig status, ofta kallade "papperslösa". Tillsammans med andra fackförbund i nätverket *Facken i välfärden* uttryckte Kommunal ett starkt motstånd, med argument om att förslaget underminerar tilliten i välfärden och hotar grundläggande demokratiska värderingar. I slutet av 2024 anordnades en stor manifestation på Sergels torg i Stockholm mot lagförslaget där Kommunal var huvudarrangör.

Kollektiv lönebildning i fokus

Vid förbundsmötet i maj 2024 meddelade Kommunal en förändrad inriktning i lönepolitiken. Fokus ska framöver ligga mer på kollektiva lönemodeller än på individuella lönesättningar. Detta innebär att framtida löneavtal ska betona gemensamma förbättringar snarare än individuell prestation. Samtidigt utlovade Kommunal stärkta insatser för privatanställda medlemmar.

Facklig-politisk verksamhet

Under våren 2024 deltog Kommunal i valrörelsen inför EU-valet. Insatsen byggde på utbildningar om hur medlemmar kan påverka EU-politiken. Totalt genomfördes 95 119 samtal. Kommunal mobiliserade också till stöd för sin egen kandidat på Socialdemokraternas lista. Samtidigt avslutades den andra omgången av det facklig-politiska kandidatprogrammet, vars syfte är att fler förtroendevalda ska utveckla sitt politiska engagemang och kandidera till kommun, region eller riksdag inför valet 2026.

Tillsammans med Socialdemokraterna inledde Kommunal även ett nytt projekt under arbetsnamnet *Mönsterkommuner*, där man följer kommunala styren i deras arbete med facklig-politisk samverkan i prioriterade frågor. Under året uppdaterades också den facklig-politiska strategin, den är nu kortare och mer användarvänlig.

Kommunal på Socialdemokraternas kongress 2025

På Socialdemokraternas kongress 2025 kommer Kommunal ha 32 ombud på plats och spela en aktiv roll för att driva flera viktiga frågor för välfärdsarbetare. Förbundet har särskilt välkomnat partistyrelsens besked om att verka för att slopa karensavdraget under nästa mandatperiod – en fråga Kommunal länge drivit och tidigare samlat in över 130 000 namnunderskrifter för.

Utöver karensen lyfter Kommunal också följande prioriterade områden:

- arbetstidsförkortning med målet 30-timmars arbetsvecka
- stärkt statlig finansiering av välfärden, inklusive uppräknings av statsbidrag
- rättvis och trygg sjukförsäkring, med förbättrade ersättningsnivåer och enklare tillgång.

Dessa krav speglar Kommunals långsiktiga arbete för att förbättra arbetsvillkoren inom välfärdssektorn och stärker den facklig-politiska samverkan.

Kommunal kongress 2025

Förberedelserna inför Kommunals kongress 2025 har präglats av en omfattande och inkluderande demokratisk process. Kongressen hålls 10-13 juni 2025 i Göteborg. Till kongressen har vi fått 1507 motioner från medlemmarna.

Diana Ghafour
Internationell sekreterare